

מבט על תוכנית השילוב של ילדים בעלי צרכים מיוחדים בכיתה הרגילה דרך עיניהן של סטודנטיות במסלול לחינוך המיוחד במכללת דויד ילין

חגית ענבר-פירסט¹ סמדר גלילי²

תקציר

בשנת תשס"ט החלה לפעול במסלול לחינוך מיוחד במכללת דויד ילין תוכנית של התנסות מעשית בבתי ספר שבהם מופעלת תוכנית שילוב של תלמידים בעלי צרכים מיוחדים בכיתות הרגילות. בהכירנו את מורכבות ההתנסות בבתי ספר משלבים, ביקשנו לבחון בתום השנה את עמדותיהן של הסטודנטיות לגבי התנסותן זו, וללמוד מהן כיצד לשפר את תהליכי ההכשרה לקראת שילוב.

המאמר מתבסס על סיכומים של עשרה (מתוך כארבעים) יומנים רפלקטיביים של סטודנטיות, שבהם התבקשו לספר על רגשות ומחשבות שהתעוררו אצלן במהלך ההתנסות ועל הצלחות וכישלונות שחוו. בהתבסס על הסיכומים הללו, בחנו את תהליך רכישת המיומנויות והכלים הדרושים להתמודדות עם מורכבות השילוב, את עמדותיהן של הסטודנטיות כלפי העבודה במסגרות השילוב על יתרונותיו וחסרונותיו, ומה הן מציעות על מנת לשפר את תהליך השילוב שבו הן התנסו.

מתוך ניתוח התוכן של סיכומי היומנים עולה, שהסטודנטיות רכשו כלים דידיקטיים-פדגוגיים התומכים בשילוב; הן רואות חשיבות בעבודת צוות ובהוראה שיתופית ויודעות להעריך את מידת הצלחת השילוב של התלמיד בעל הצרכים המיוחדים מבחינה לימדית וחברתית. העמדות שלהן כלפי השילוב אינן אחידות ומתייחסות להיבטים שונים שלו. ההמלצות של הסטודנטיות לשיפור תהליכי השילוב, העולות מתוך הסיכומים, מעידות על תפיסה הוליסטית של התלמיד בעל הצרכים המיוחדים, ועל הבנה מערכתית ופדגוגית-דידיקטית רחבה ועמוקה לגבי מורכבות תהליך השילוב. מאמר זה הוא תוצר של ניסיון חלוץ של איסוף נתונים שערכנו בקנה מידה מצומצם והוא מספק לנו תובנות ראשוניות לגבי ההכשרה לקראת שילוב, במטרה לפתח בהמשך מודלים להכשרה על יסוד תיאוריה המעוגנת בשדה (grounded theory).

תאריכים: שילוב, ילדים בעלי צרכים מיוחדים, הכשרת מורים, הדרכה פדגוגית, רפלקציה עצמית, אסטרטגיות למידה